

МАГНЕТИЗМ І ЕЛЕКТРОПРОВІДНІСТЬ

ПРОБЛЕМА:

створення сполук або матеріалів, електропровідні властивості яких можуть різко змінюватися під дією зовнішнього впливу (зміни магнітного поля, зміни освітлення, адсорбції або десорбції субстратів)

Вирішення проблеми дозволить

- створювати перемикачі – нові транзистори для електроніки
- створювати сенсорні пристрої

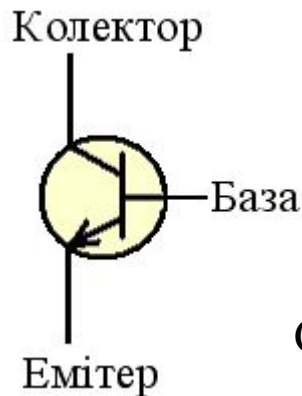

СХЕМА ТРАНЗИСТОРУ

ЕЛЕКТРОПРОВІДНІ МАТЕРІАЛИ

Метали

Напівпровідники

Розчини електролітів

Надпровідники

Провідні полімери
(поліанілін, поліпірол тощо)

Органічні провідники

«Солі з переносом заряду»

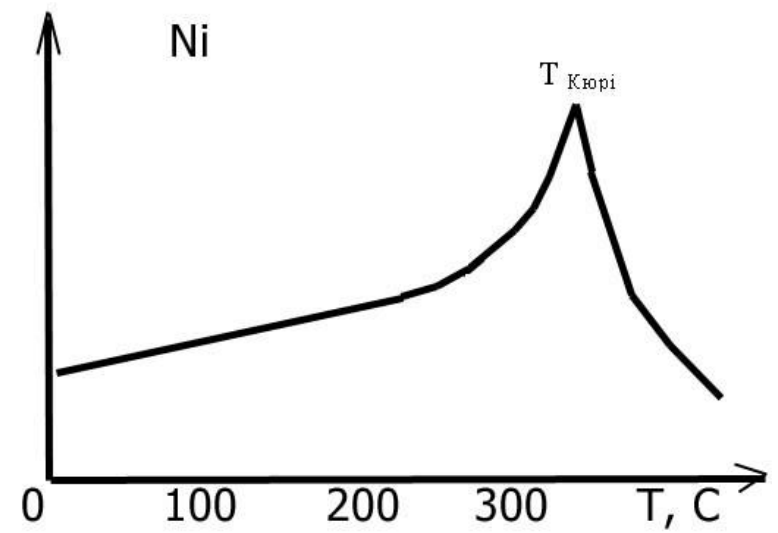
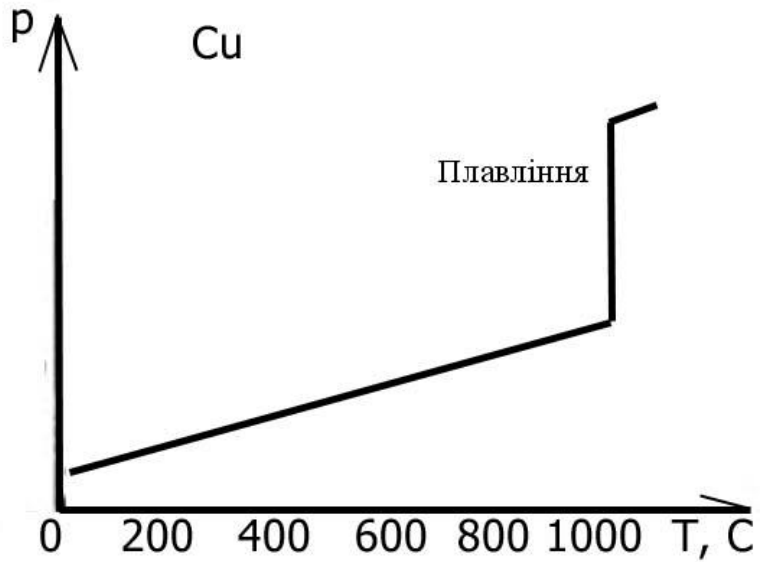
Провідні координаційні сполуки

ЕЛЕКТРОПРОВІДНІ ВЛАСТИВОСТІ МЕТАЛІВ

Електронна провідність, є «електронний газ» - електрони, спільні для усіх іонів металів в кристалі

Електропровідність при постійній температурі змінюється за законом Ома: $I = U/R$

Електропровідність монотонно падає з ростом температури

ЕЛЕКТРОПРОВІДНІ ВЛАСТИВОСТІ РОЗЧИНІВ ЕЛЕКТРОЛІТІВ

Іонна провідність

Закон Ома часто виконується

Електропровідність росте з ростом температури (оскільки росте ступінь дисоціації електроліту)

ЕЛЕКТРОПРОВІДНІ ВЛАСТИВОСТІ НАПІВПРОВІДНИКІВ

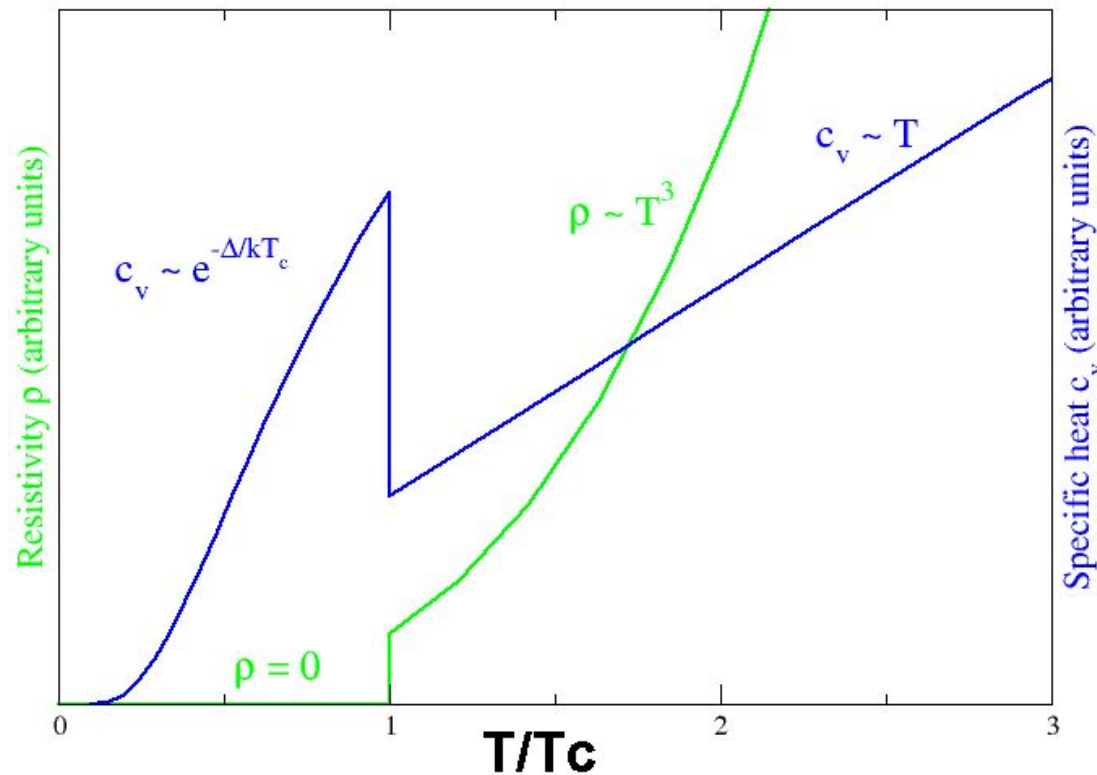
Електронна або «діркова» провідність (власна або «домішкова» провідність)

Електрони або «дірки» мігрують в кристалі, але не так легко, як електрони в металі

Електропровідність монотонно росте з ростом температури (рухливість електронів або дірок росте)

ЕЛЕКТРОПРОВІДНІ ВЛАСТИВОСТІ НАДПРОВІДНИКІВ

При певній температурі (критична температура) електропровідність стає нескінченно високою

МОЖЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ МУЛЬТИФУНКЦІОНАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ОСНОВІ ПРОВІДНИКІВ РІЗНИХ КЛАСІВ

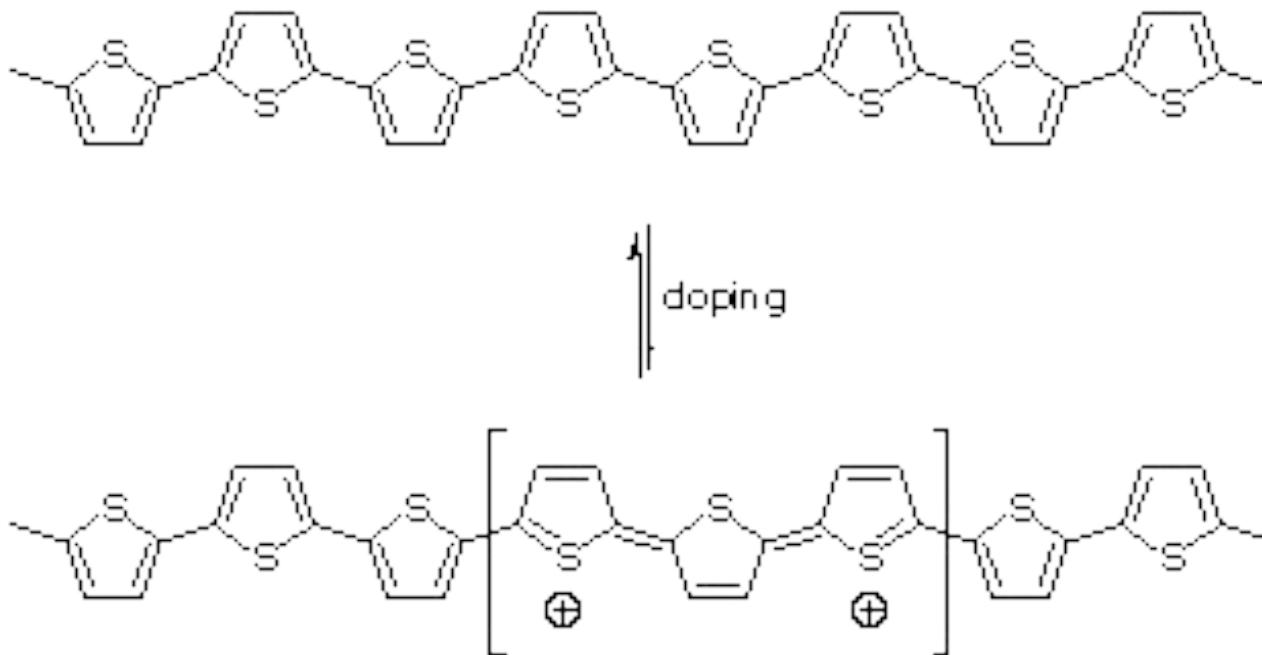
1. Зміна провідності пористого зразку в залежності від адсорбції або десорбції субстрату.

Умови виникнення ефекту: після адсорбції пори мають бути заповнені електролітом, тобто в порах має бути сіль, що дисоціює, або рухливі іони

2. Зміна провідності в залежності від генерування носіїв заряду в сполуці

2. Зміна провідності в залежності від зовнішнього магнітного поля або при фазовому магнітному переході

ОРГАНІЧНІ ПРОВІДНИКИ – ПОЛІМЕРИ ПОЛІТІОФЕН

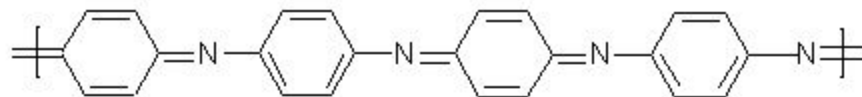
ОРГАНІЧНІ ПРОВІДНИКИ – ПОЛІМЕРИ ПОЛІТІОФЕН

Провідність виникає завдяки видаленню частини електронів з системи спільних π -орбіталей ("р-допування") або додавання електронів до системи спільних π -орбіталей ("n-допування").

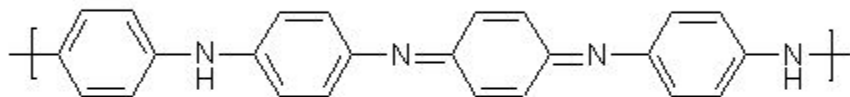
Провідність сягає 10^3 См/см
(для Cu або Ag - 6×10^5 См/см, Hg – 10^4 См/см).

Допування – часткове окиснення або відновлення полімеру з введенням до його складу катіонів або аніонів.

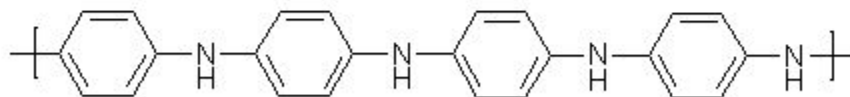
ОРГАНІЧНІ ПРОВІДНИКИ – ПОЛІМЕРИ ПОЛІАНІЛІН

pernigraniline

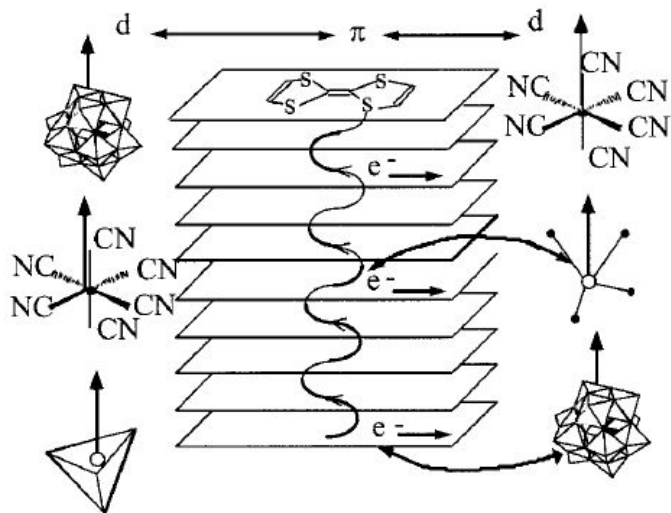
emeraldine

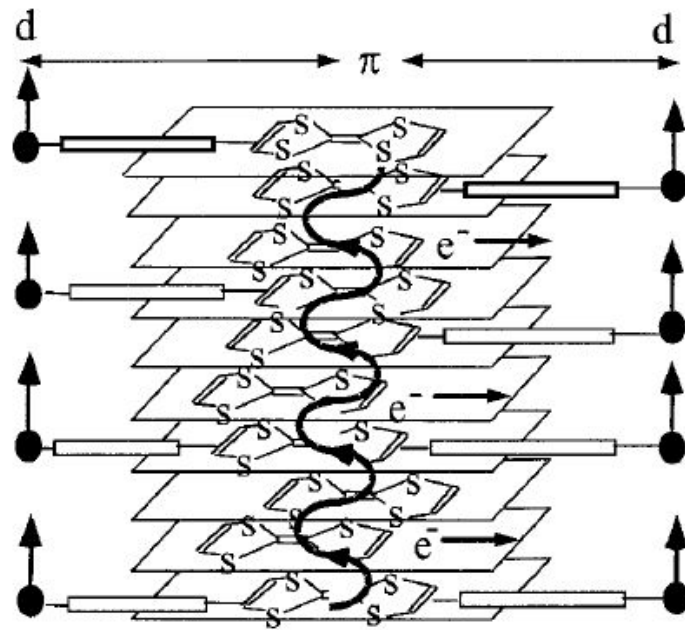
leucoemeraldine

ОРГАНІЧНІ ПРОВІДНИКИ – СОЛІ З ПЕРЕНОСОМ ЗАРЯДУ

L. Ouahab, T. Enoкі *Eur. J. Inorg. Chem.* 2004, 933-941

**Взаємодія “магнітної” і “провідної”
компонент через простір**

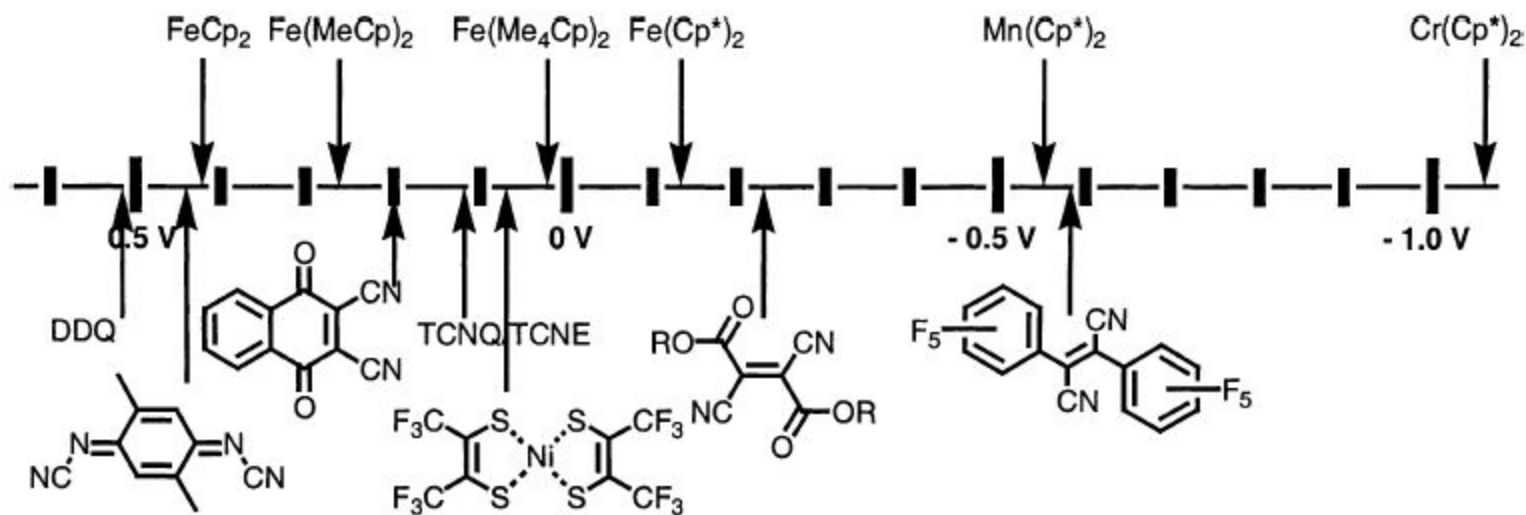
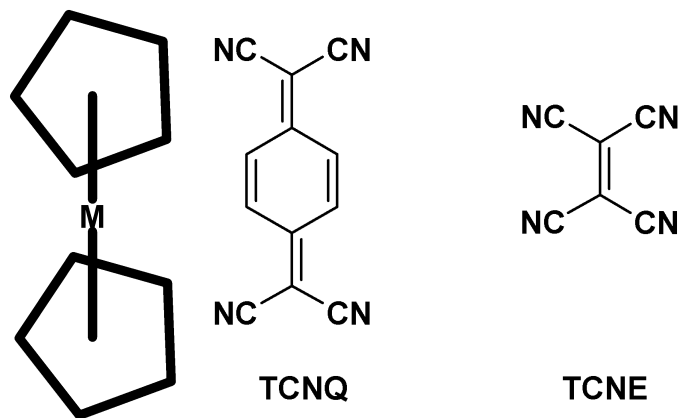
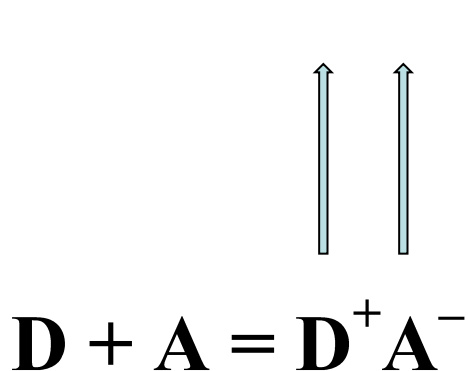

**Взаємодія “магнітної” і “провідної”
компонент через місток**

ФЕРРОМАГНІТНЕ ВПОРЯДКУВАННЯ В «СОЛЯХ З ПЕРЕНОСОМ ЗАРЯДУ» "CHARGE-TRANSFER SALTS"

B. B. Kaul, M. A. Taylor, M. J. Whitton, G. T. Yee

Synthetic Metals 2001, 122, 471

ФЕРРОМАГНІТНЕ ВПОРЯДКУВАННЯ В «СОЛЯХ З ПЕРЕНОСОМ ЗАРЯДУ» "CHARGE-TRANSFER SALTS"

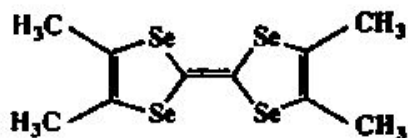
B. B. Kaul, B. C. Noll, G. T. Yee *J. Solid State Chem.* 2001, 159, 420

Curie Temperatures for Known CT Magnets circa 1994

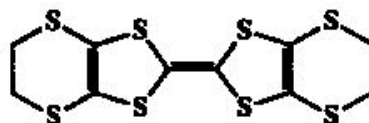
Compound	T_c	Compound	T_c
$[\text{Cr}(\text{Cp}^*)_2][\text{TCNE}]$	3.8	$[\text{Cr}(\text{Cp}^*)_2][\text{TCNQ}]$	3.1
$[\text{Fe}(\text{Cp}^*)_2][\text{TCNE}]$	4.8	$[\text{Fe}(\text{Cp}^*)_2][\text{TCNQ}]$	3.0
$[\text{Mn}(\text{Cp}^*)_2][\text{TCNE}]$	8.8	$[\text{Mn}(\text{Cp}^*)_2][\text{TCNQ}]$	6.2

ОРГАНІЧНІ НАДПРОВІДНИКИ

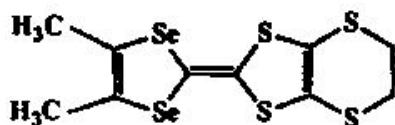
J. M. Williams, A. J. Schultz, U. Geiser, K. D. Carlson,
A. M. Kini, H. H. Wang, W.-K. Kwok, M.-H. Whangbo, J. E. Schirber
Science, V. 252, 1501.

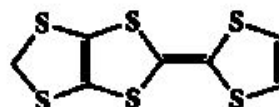
TMTSF

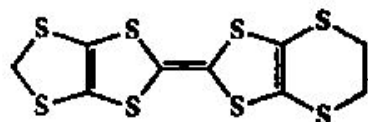
BEDT-TTF or ET

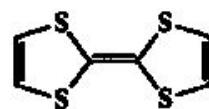
DMET

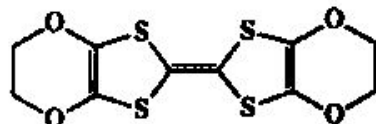
MDT-TTF

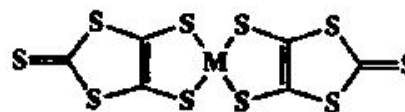
MET

TTF

BEDO-TTF

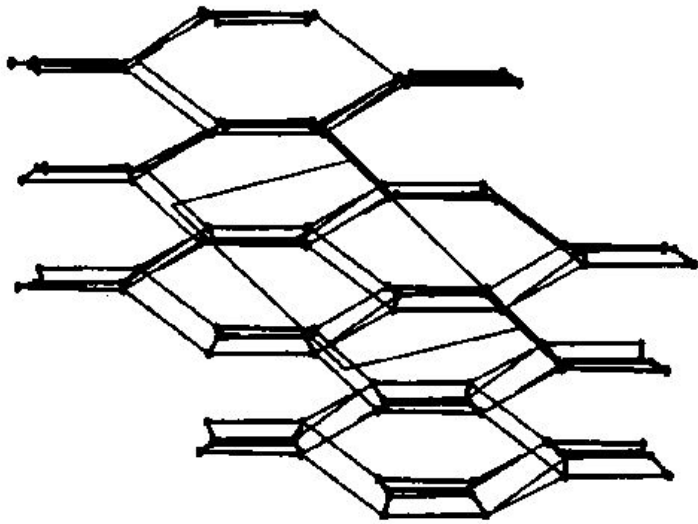

[M(dmit)₂]²⁻
M = Ni, Pd

ОРГАНІЧНІ НАДПРОВІДНИКИ

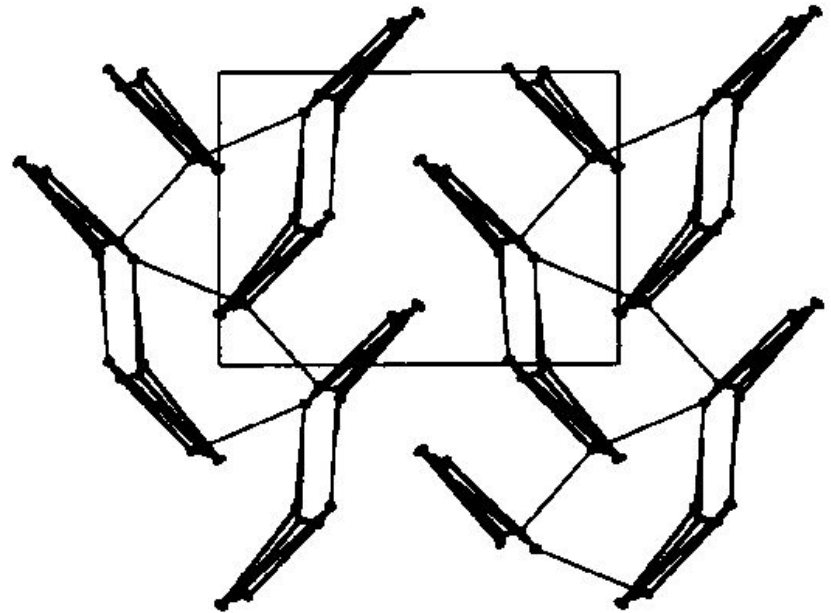
Compound	$T_c \dagger$ (K)		
		<i>TMTSF compounds</i>	
(TMTSF) ₂ PF ₆	0.9 (12 kbar)	(ET) ₂ Hg _{1.41} Br ₄	2.0
(TMTSF) ₂ AsF ₆	1.1 (12 kbar)	α-(ET) ₂ [(NH ₄)Hg(SCN) ₄]	1.15
(TMTSF) ₂ SbF ₆	0.4 (11 kbar)	(ET) ₃ Cl ₂ ·2H ₂ O	2.0 (16 kbar)
(TMTSF) ₂ TaF ₆	1.4 (12 kbar)	κ-(ET) ₂ Cu(NCS) ₂	10.4
(TMTSF) ₂ ReO ₄	1.3 (9.5 kbar)	κ-(ET) ₂ Ag(CN) ₂ ·H ₂ O	5.0
(TMTSF) ₂ FSO ₃	2.1 (6.5 kbar)	κ-(ET) ₂ Cu[N(CN) ₂]Br	11.6
(TMTSF) ₂ ClO ₄	1.4	κ-(ET) ₂ Cu[N(CN) ₂]Cl	12.8 (0.3 kbar)
		<i>ET compounds</i>	<i>DMET compounds</i>
(ET) ₂ ReO ₄	2.0 (4.5 kbar)	(DMET) ₂ Au(CN) ₂	0.8 (5 kbar)
β-(ET) ₂ I ₃ †	1.4	(DMET) ₂ I ₃	0.47
β [*] -(ET) ₂ I ₃ §	8.0 (0.5 kbar)	(DMET) ₂ IBr ₂	0.59
γ-(ET) ₃ (I ₃) _{2.5}	2.5	(DMET) ₂ AuCl ₂	0.83
θ-(ET) ₂ I ₃	3.6	(DMET) ₂ AuI ₂	0.55 (5 kbar)
κ-(ET) ₂ I ₃	3.6	(DMET) ₂ AuBr ₂	1.0 (1.5 kbar)
α _r -(ET) ₂ I ₃	7–8	κ-(DMET) ₂ AuBr ₂	1.9
(α/β)-(ET) ₂ I ₃	2.5–6.9		<i>Other compounds</i>
β-(ET) _{1.96} (MET) _{0.04} I ₃	4.6	κ-(MDT-TTF) ₂ AuI ₂	4.5
β-(ET) ₂ IBr ₂	2.8	β _m -(BEDO-TTF) ₃ Cu ₂ (SCN) ₃	1.06
β-(ET) ₂ AuI ₂	4.98	(TTF)[Ni(dmit) ₂] ₂	1.6 (7 kbar)
κ-(ET) ₄ Hg _{3–8} Cl ₈	1.8 (12 kbar); 5.3 (29 kbar)	Me ₄ N[Ni(dmit) ₂] ₂	5.0 (7 kbar)
κ-(ET) ₄ Hg _{2.89} Br ₈	4.3; 6.7 (3.5 kbar)	α'-(TTF)[Pd(dmit) ₂] ₂	6.42 (20.7 kbar)
		α-(TTF)[Pd(dmit) ₂] ₂	1.7 (21.75 kbar)

ОРГАНІЧНІ НАДПРОВІДНИКИ

β -(ET)₂X network

β -структура

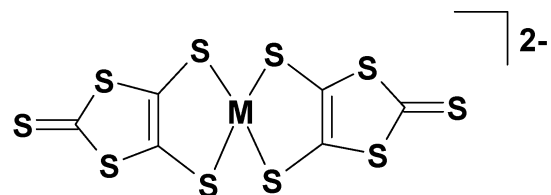
κ -(ET)₂Cu(NCS)₂ network

κ -структура

ОРГАНІЧНІ НАДПРОВІДНИКИ НА ОСНОВІ $M(\text{Dmit})_2^{2-}$

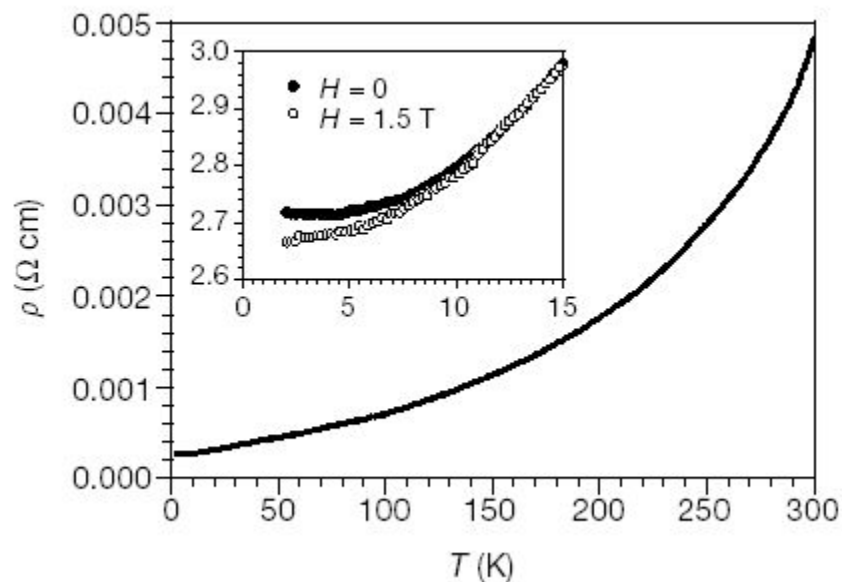
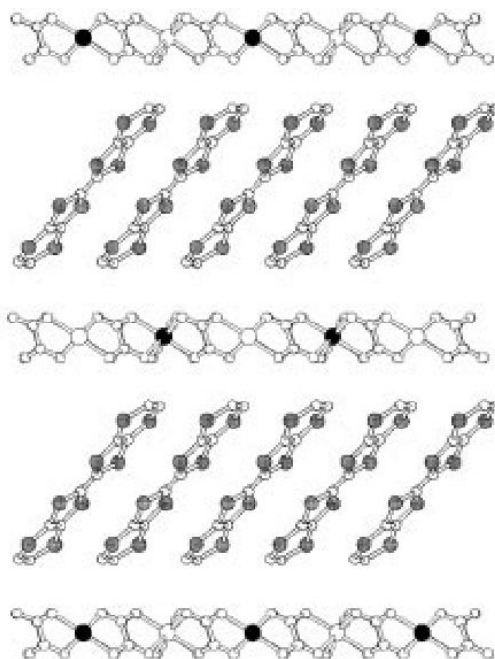
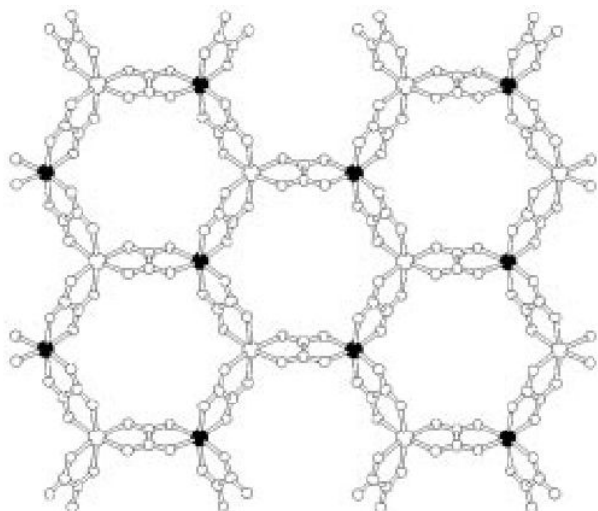
P. Cassoux *Coord. Chem. Rev.* 1999, 185–186, 213–232

Compound	Year	T_c (K)	P (kbar)
[TTF][Ni(dmit) ₂] ₂	1986	1.62	7
[Me ₄ N] _{0.5} [Ni(dmit) ₂]	1987	5	7
α' -[TTF][Pd(dmit) ₂] ₂	1989	5.93	24
α -[TTF][Pd(dmit) ₂] ₂	1990	1.7	22
β -[Me ₄ N] _{0.5} [Pd(dmit) ₂]	1991	6.2	6.5
[Me ₂ Et ₂ N] _{0.5} [Pd(dmit) ₂]	1992	4	2.4
α -[EDT-TTF][Ni(dmit) ₂]	1993	1.3	Ambient
β' -[Et ₂ Me ₂ P] _{0.5} [Pd(dmit) ₂]	1998	4	6.9

Електропровідність [BEDT-TTF]₃[MnCr(ox)₃]

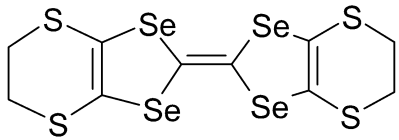
E. Coronado, J. R. Galán-Mascarós,
C. J. Gómez-García, V. Laukhin
Nature, 2000, 408, 447.

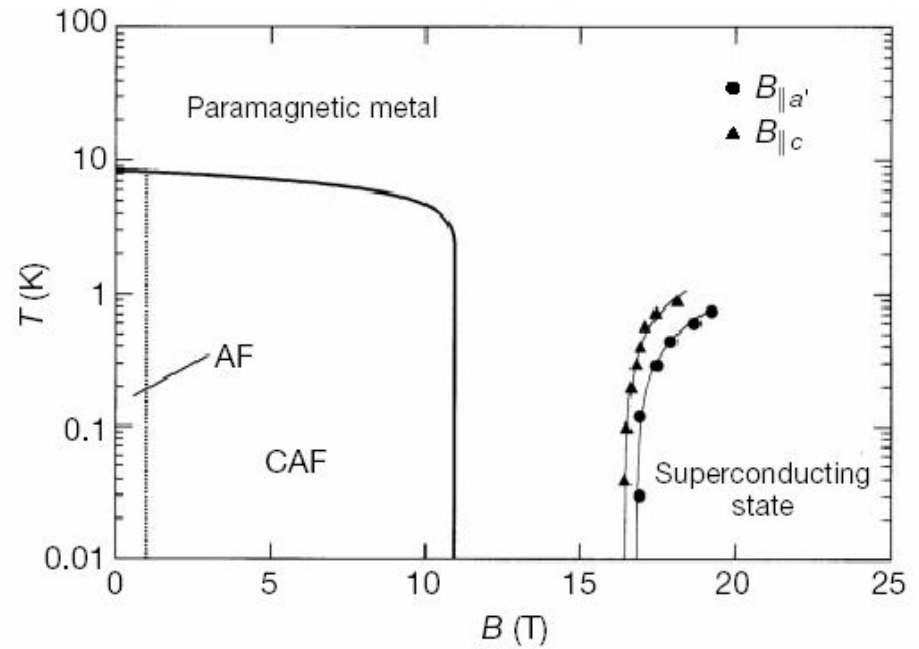
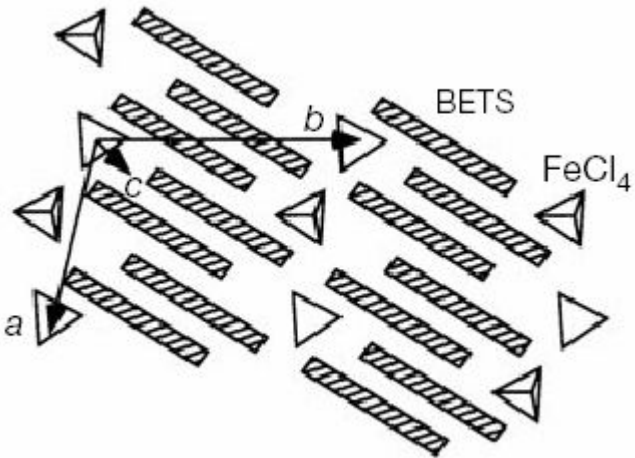
Залежність опору від температури.
Вставка: залежність опору від поля при 2 К.
Опір домножено на 10^4

НАДПРОВІДНІСТЬ, ВИКЛИКАНА ЗМІНОЮ МАГНІТНОГО ПОЛЯ

S. Uji, H. Shinagawa, T. Terashima, T. Yakabe, Y. Terai, M. Tokumoto, A. Kobayashi, H. Tanaka, H. Kobayashi *Nature*, 2001, 410, 908

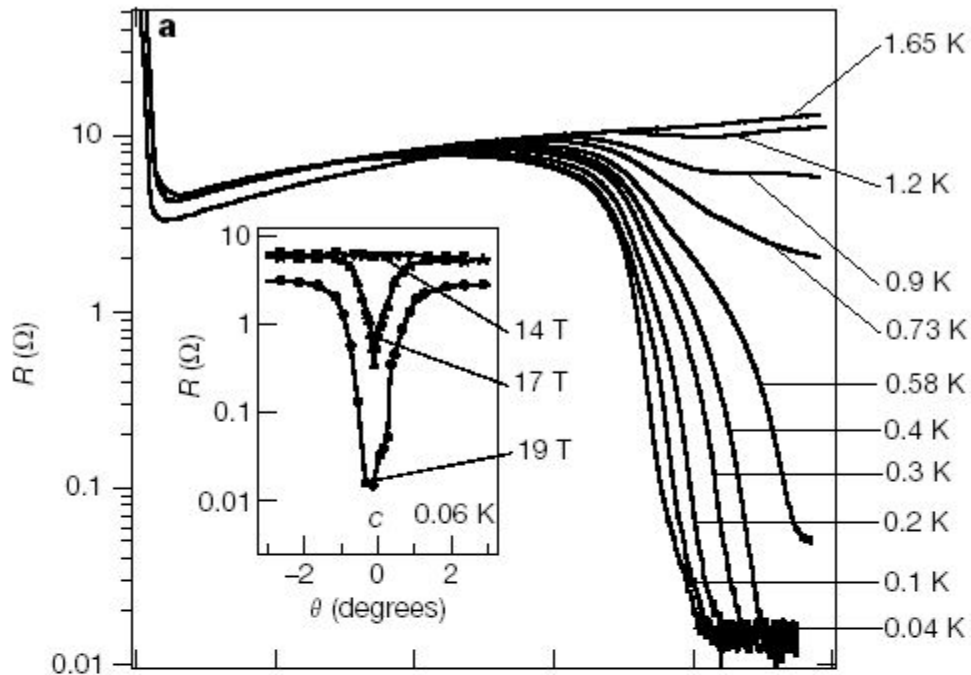

BETS

Фазова діаграма $(\text{BETS})\text{FeCl}_4$ в залежності від температури і поля

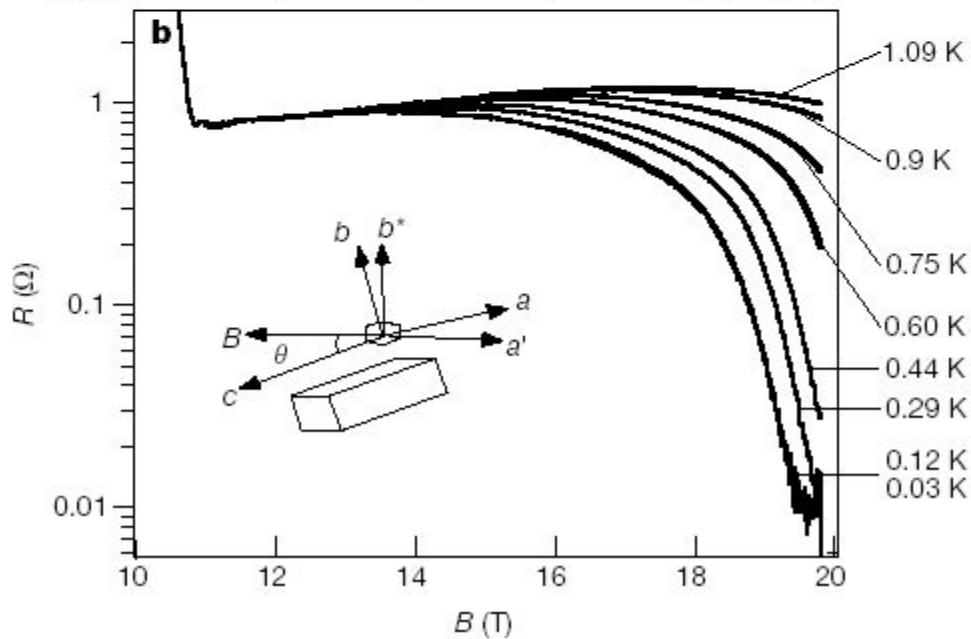
Схематична будова $(\text{BETS})\text{FeCl}_4$

Опір між шарами (напрямок струму паралельний до вісі b^*).

a) Магнітне поле паралельне вісі c

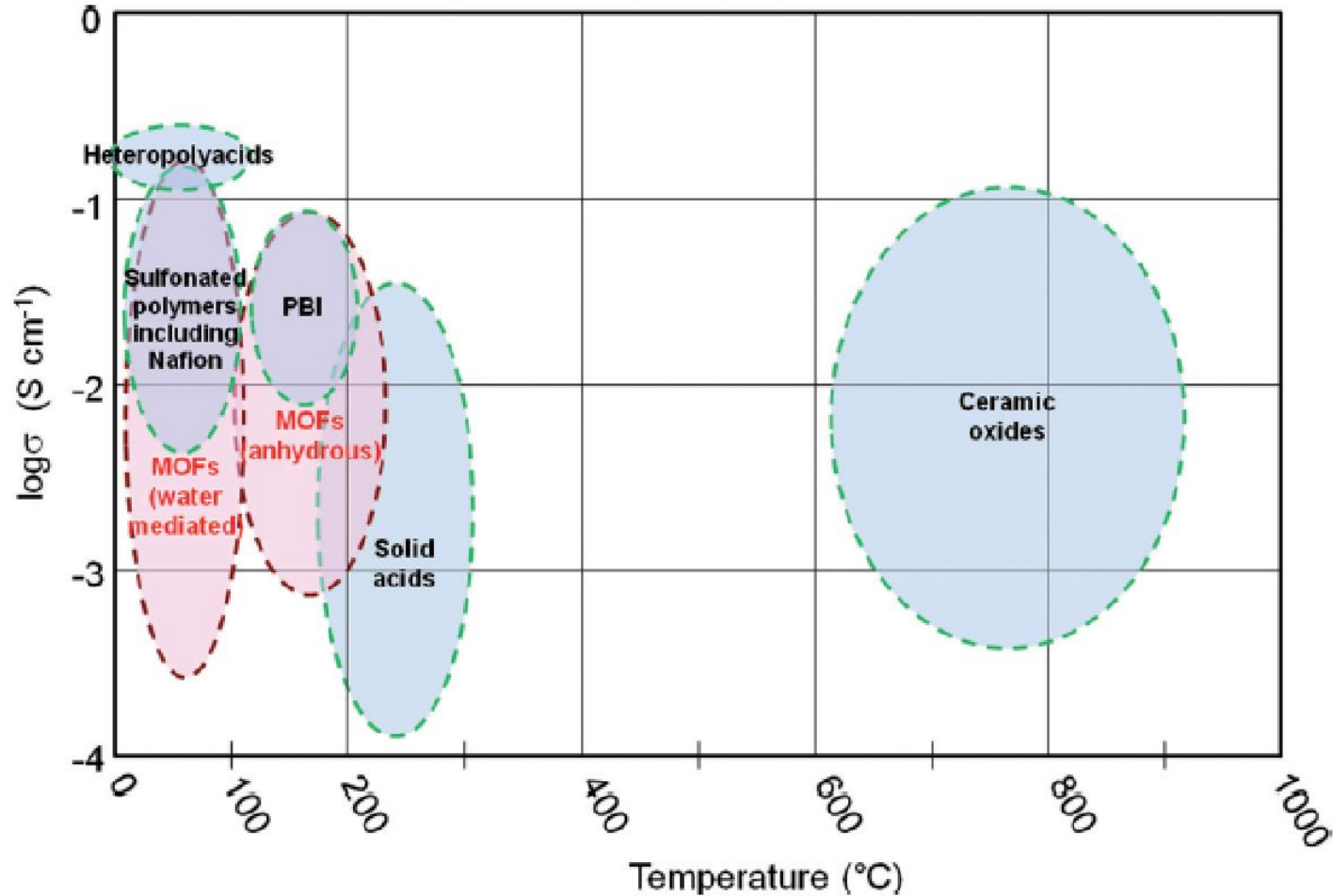
b) Магнітне поле паралельне вісі a'

Різде зменшення опору при високих полях свідчить про перехід в напровідний стан

Протонна провідність пористих координаційних полімерів

M. Yoon, K. Suh, S. Natarajan, K. Kim *Angew. Chem. Int. Ed.* **2013**, 52, 2688 – 2700

Дегідратація ПКП є шляхом регулювання їх провідності